

**แบบรายงานตำบลคัดกรองโรคพยาธิใบไม้ตับ (โครงการพระราชดำริ) รอบ 6 เดือน
จังหวัด สุรินทร์**

1. มาตรการการดำเนินงาน

มีกิจกรรมการดำเนินงาน จำแนกตามมาตรการ 5 ด้าน ดังนี้

1.1 มาตรการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยออกข้อกำหนด เรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูล และโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

1.2 มาตรการป้องกันควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ ได้แก่ การตรวจคัดกรองพยาธิใบไม้ตับในประชาชนกลุ่มเสี่ยงอายุ 15 ปีขึ้นไปแล้วให้การรักษาผู้ติดเชื้อทุกราย และประชาชนติดพยาธิใบไม้ตับได้รับสุขศึกษา/ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทุกราย

1.3 มาตรการป้องกันควบคุมโรคมะเร็งท่อน้ำดี ได้แก่ ประชาชนอายุ 40 – 70 ปีได้รับการคัดกรองความเสี่ยงโรคมะเร็งท่อน้ำดีด้วยวาจา และตรวจคัดกรองโรคมะเร็งท่อน้ำดีด้วยวิธีอัลตราซาวด์

1.4 มาตรการรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี ได้แก่ การผ่าตัดผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี และการดูแลต่อเนืองที่บ้าน

1.5 มาตรการสื่อสารความเสี่ยง

2. ผลการดำเนินงาน รอบ 6 เดือน

ปีงบประมาณ 2560 จังหวัดสุรินทร์ มีตำบลคัดกรองพยาธิใบไม้ตับคงสภาพจากปีงบประมาณ 2559 จำนวน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลธาตุ อำเภอรัตนบุรี ตำบลลุ่มมะวี อำเภोजอมพระ และตำบลหนองบัว อำเภอศีขรภูมิ ในไตรมาสที่ 2 นี้มีตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิที่มีการดำเนินงานครบทั้ง 5 มาตรการ เพิ่มอีก 1 ตำบล รวมทั้งสิ้น 4 ตำบล คิดเป็น ร้อยละ 57.14 จากเป้าหมายทั้งหมด 7 ตำบล ในปีนี้ได้กำหนดเป็นตัวชี้วัดอำเภอมีการแก้ไขปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับ และจัดบริการคัดกรองโรคมะเร็งตับและมะเร็งท่อน้ำดีได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้ทุกอำเภอดำเนินงานเป็นแนวทางเดียวกัน และเป็นข้อตกลงปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ มีการจัดทำแผนงาน/โครงการแก้ไขปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ภายใต้โครงการสุขภาพหนึ่งเดียว จังหวัดสุรินทร์ มีผลการดำเนินงานในไตรมาสที่ 2 (ข้อมูล ณ 25 มีนาคม 2560) ตามมาตรการ 5 ด้าน ดังนี้

2.1 มาตรการส่งเสริมสุขภาพ: กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ นำกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ตัวแทนเทศบาล/อบต. และผู้รับผิดชอบงานอนามัยสิ่งแวดล้อม 17 อำเภอ ศึกษาดูงาน เรื่อง การควบคุมและการจัดการสิ่งปฏิกูล ที่จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2559 และนำเข้าวาระการประชุม อสธ.จ.สุรินทร์ เพื่อเป็นแนวทางให้ อบต. ร่วมดำเนินการ เมื่อ 26 มกราคม 2560 และมีการติดตาม อบต. เรื่อง การก่อสร้างสถานที่กำจัดสิ่งปฏิกูล ทุกอำเภอ

2.2 มาตรการป้องกันควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ: กลุ่มเสี่ยงอายุ 15 ปีขึ้นไปตรวจค้นหาพยาธิใบไม้ตับ 905 คน/ตำบล เป้าหมาย 3,620 ผลงานตรวจและพบพยาธิใบไม้ตับ 724/102 (14.08 %) ตำบลยาง 724/102 ราย (14.08 %) ให้การรักษาผู้ติดเชื้อทุกราย และประชาชนติดพยาธิใบไม้ตับได้รับสุขศึกษา/ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ส่วนตำบลเปิด อำเภอรัตนบุรี, ตำบลโพนครก อำเภอท่าตูม และตำบลหนองเรือ อำเภอชุมพลบุรีดำเนินการในไตรมาส 3

2.3 มาตรการป้องกันควบคุมโรคมะเร็งท่อน้ำดี: U/S กลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป เป้าหมาย 6,776 คน ผลงาน 3,102 ร้อยละ 45.77 สงสัยป่วยมะเร็งท่อน้ำดี 81 ราย ร้อยละ 2.61 CT/MRI 31 ราย ร้อยละ 38.27 พบเป็นมะเร็งท่อน้ำดี 19 ราย ร้อยละ 23.45 ให้การรักษาทุกราย

2.4 มาตรการรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี: ลงทะเบียนผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดี 197 ราย ได้รับการรักษาจำนวน 189 ราย และผ่าตัด 13 ราย มีการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องที่บ้านตามระบบ Service Plan

2.5 มาตรการสื่อสารความเสี่ยง: มีการประสานแผนงาน/โครงการกับกลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ และ ประชุมชี้แจงตัวชี้วัดและรายละเอียดข้อตกลงการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ เพื่อดำเนินงาน เป็นแนวทางเดียวกัน และเฝ้าระวังทางระบบรายงาน Isan – cohort เพื่อแก้ไขปัญหาและให้เกิดผลงานอย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง ตั้งแต่ Primary prevention Secondary prevention และ Tertiary care

3. ปัญหา/อุปสรรค

1. วัสดุอุปกรณ์ตรวจค้นหาพยาธิใบไม้ตับ 905 คน/ตำบลในกลุ่มเสี่ยงอายุ 15 ปีขึ้นไป สำหรับตำบลยาง อำเภอสี่ขรภูมิ ตำบลเบิด อำเภอรัตนบุรี ตำบลโพนครก อำเภอท่าตูม และตำบลหนองเรือ อำเภอลำปลายมาศ สำนักงาน โรคติดต่อทั่วไปสนับสนุนในไตรมาสที่ 2 และจะดำเนินการให้แล้วเสร็จในไตรมาส 3 (สำหรับตำบลยาง อำเภอสี่ขรภูมิ ที่ สามารถดำเนินการได้เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 นครราชสีมา)
2. การบันทึกข้อมูลใน Isan – cohort สำหรับพื้นที่ตำบลดำเนินการใหม่ยังจัดระบบงานไม่สอดคล้องกับ การศึกษาค้นคว้า ทำให้ขาดความครบถ้วนและข้อมูลไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้ตัวเลขรายงานการตรวจค้นหาพยาธิใบไม้ตับใน หน้าเว็บ Isan – cohort น้อยกว่าที่ดำเนินการจริง
3. การจัดการเรียนการสอนหลักสูตร E-book ของโรงเรียนในปีงบประมาณ 2560 มีหลากหลายต้นแบบ ส่วนกลางยังไม่ได้กำหนดที่ใดเป็นต้นแบบเพื่อให้ดำเนินการไปในแนวทางเดียวกัน
4. การขับเคลื่อนด้านการจัดการสิ่งปฏิกูล ที่ยังเป็นข้อจำกัดและอาจไม่สามารถดำเนินการได้ใน ปี 2560 คือ เรื่องแผน/งบประมาณขององค์กรท้องถิ่นเอง เรื่อง การก่อสร้างสถานที่กำจัดสิ่งปฏิกูล เพราะท้องถิ่นได้อนุมัติ ข้อบังคับแผนงบประมาณ ปี 60 แล้ว การปรับแก้ไขทำได้ค่อนข้างยาก

4. ข้อเสนอแนะ

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1. การบันทึกข้อมูลใน Isan – cohort สำหรับพื้นที่ตำบลดำเนินการใหม่	ผู้รับผิดชอบงานจังหวัดนิเทศติดตามในพื้นที่ /ประสานกับผู้ดูแล โปรแกรม Isan – cohort เพื่อให้ดำเนินการได้ถูกต้อง ครบถ้วน
2. การจัดการเรียนการสอนหลักสูตร E-book ของโรงเรียน	ประสานหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนในตำบลเป้าหมาย เพื่อรับทราบ นโยบาย/กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร E-book
3. การขับเคลื่อนด้านการจัดการสิ่ง ปฏิกูล	กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมฯ ได้ติดตามท้องถิ่นเพื่อให้ดำเนินการบรรจุ ไว้ในแผนงบประมาณการก่อสร้างสถานที่กำจัดสิ่งปฏิกูล ตั้งแต่ ปีงบประมาณ 2561 เป็นต้นไป สำหรับในปี 2560 หากมีการสนับสนุน งบประมาณให้ท้องถิ่นโดยตรง ท้องถิ่นจึงสามารถดำเนินการได้

ผู้รายงาน นายพิเชษฐ์ นิชามรัตนกุลศิริ
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
วัน/เดือน/ปี 31 มีนาคม 2560
โทร 09-1829-7415 e-mail pijaet@hotmail.com